

Stockholm 24-02-19

Till

Socialdepartementet –

Rätt förutsättningar för sjukskrivning
Betänkandet av Utredningen om
läkarintygets betydelse i sjukpenning-
ärenden (SOU 2023:48)

**Parkinsonförbundet remissyttrande på Betänkandet av
Utredningen om läkarintygets betydelse i sjukpenningärenden
(SOU 2023:48) – Rätt förutsättningar för sjukskrivning**

Parkinsonförbundet är en patientorganisation med nära 9 000 medlemmar. Här finns medlemmar med Parkinson, deras anhöriga och stödmedlemmar. Vi finns i hela landet genom våra 24 länsföreningar och vi har även ett 40-tal lokala föreningar. Vi är en ideell organisation som informerar, upplyser och stödjer forskning. Vi uppmuntrar och hjälper dem som drabbats av Parkinson. Förbundet arbetar för att förbättra förhållandena för personer med Parkinson och Parkinsonliknande sjukdomar och deras anhöriga.

Cirka 22 000 personer har Parkinsons sjukdom i Sverige

I Sverige finns det ca 22 000 personer som har Parkinsons sjukdom. Nervcellerna i hjärnan som tillverkar dopamin försvinner och det leder till dopaminbrist i hjärnan. Sjukdomen utvecklas oftast långsamt och när nervcellerna har skadats uppkommer rörelsesymptom såsom långsam gång, stelhet, skakningar med mera. Det går än så länge inte att bota eller bromsa sjukdomsförloppet, men det går att minska symptomen för personer med Parkinson.

I arbetsför ålder med Parkinsons sjukdom

Parkinson är en neurologisk sjukdom som drabbar cirka 2 000 svenskar varje år. De allra flesta som diagnostiseras med Parkinson är 50 år eller äldre när symptomen debuterar. 20 procent av vår medlemskår är 67 år och yngre. 10 procent är yngre än 40 år när symptomen debuterar.

Då sjukdomen utvecklas över tid krävs att behandlingen justeras och följs upp kontinuerligt för att på bästa sätt möta utvecklingen av symptomen och sjukdomsförloppet. Det går än så länge inte att bota eller bromsa sjukdomsförloppet, men det går att minska symptomen för personer med Parkinson.

Prevention, rehabilitering och trygghet, särskilt för personer med Parkinsons sjukdom

Parkinsons sjukdom är en progressiv sjukdom, vilket betyder att symptomen ökar över tid med åren. Symptomen börjar ofta många år innan, kan spåras tio år tillbaka i tiden, personen med Parkinson sökt läkare för symptomen. Parkinsons sjukdom är också en samling av många tillstånd som liknar varandra. Det gemensamma för tillstånden är att de långsamt smyger sig på hos den som drabbats. Huvudsakligen är det rörelseförmågan. Personen med Parkinson får svårigheter att röra sig normalt, allt går långsamt och trögt, darrningar i arm eller ben kan förekomma och även smärtsamma muskeltkramp. Med tiden uppträder de här tre olika symptomen samtidigt, som tillsammans medför stora besvär för den som är drabbad.

De tre kardinalsymptomen är: Hypokinesi, rigiditet och tremor, det vill säga hämmad rörelseförmåga, stelhet och skakningar. Till dessa tillkommer svårigheter att koncentrera sig samtidigt med de motoriska besvären. Personen med Parkinson känner sig då inte sällan oföretagsam och får kognitiva besvär. Kognitionen och tänkandet medför därav besvär och personen med Parkinson blir hjärntrött och kan även bli deprimerad och tappa livsglädjen. Depression är vanligt vid Parkinsons sjukdom. Personer med Parkinson kan också få nedsättningar i röst- tal- och språkfunktion samt även sväljsvårigheter.

Arbetsförmåga eller inte arbetsförmåga – läkarintygets betydelse

Parkinson är en fluktuerande sjukdom. Därav är läkarintyget mycket viktigt för personer som har Parkinsons sjukdom. Ett rudimentärt beskrivet läkarintyg kan därav få förödande konsekvenser. Graden på symptomen kan ena stunden vara svåra och i nästa stund vara lite bättre. Det går ej att förutsäga när det kommer att inträffa på dygnet. Fluktuationerna kommer av att medicinens effekt plötsligt försämras. Det kan vara att upptaget av medicinen i magtarmkanalen är påverkad av olika faktorer.

Ett av de största problemen i samband med Parkinson är stress. Stress försämrar symtomen och de motoriska symptomen blir värre, långsammare muskelfunktion, stelare muskler och ökade balansproblem. Stressen kommer oftast av oförutsedda händelser och i sociala sammanhang. Stresskänsligheten är högre vid Parkinsons sjukdom.

Bedömning av arbetsförmågans nedsättning

Parkinsonförbundet instämmer i utredningens bedömning att: "läkarintyget och läkarens bedömning har och ska ha, stor betydelse i Försäkringskassans utredning och bedömning av sjukpenningärenden." Men läkarintyget behöver också beskrivas tydligt och bedöma patientens befintliga skick och vad sjukdomen kan komma att medföra framöver och över tid.

Kunskap

Parkinsonförbundet instämmer i att: "Försäkringskassan behöver utveckla sina metoder och processer för att komma till rätta med oönskade variationer i bedömningar och brister i tydlighet gällande beslutens grunder. För att åstadkomma stabilitet behöver arbetssätt och åtgärder bygga på kunskapsgrund."

Parkinsonförbundet instämmer i att: "Vid sjukskrivning är det viktigt att läkare gör den samlade bedömningen av personens sjukskrivningsbehov och nedsättning av arbetsförmåga. Vi bedömer att läkaren i normalfallet själv kan utreda och samla in den information som behövs för att göra denna bedömning. För att stärka kvaliteten i bedömningarna och informationen i intygen bedömer utredningen att det mest avgörande är att säkra läkares kompetens och förutsättningar i arbetet med sjukskrivning."

Det är därav av betydande vikt att: "För att åstadkomma stabilitet behöver arbetssätt och åtgärder bygga på kunskapsgrund."

Dialog med arbetsgivare

Parkinsonförbundet instämmer i att: "Arbetsgivare behöver information om varför medarbetaren inte kan arbeta på grund av sjukdom, vilka begränsningar sjukdomen medför och vilka eventuella medicinska risker som finns vid olika typer av aktiviteter. Detta är centrala delar av läkarens motivering till sjukskrivningsbehovet och bedömning av arbetsförmågans nedsättning som läkaren bör motivera när sjukskrivning ordinerar. För detta krävs att läkare har tillräcklig försäkringsmedicinsk kompetens och rätt förutsättningar. Andra professioners kompetens och insatser kan vid behov användas."

Utredningens förslag inom sex områden

Parkinsonförbundet instämmer i: behovet av att skapa rätt förutsättningar för både hälso- och sjukvården och Försäkringskassan att kvalitetssäkert utföra sina uppdrag gällande sjukskrivning, göra väl underbyggda bedömningar och samarbeta effektivt tillsammans med arbetsgivaren för att personen ska kunna återgå i arbete.

Parkinsonförbundet bedömer att utredningens föreslagna sex områden har hög prioritet.

- Tydlighet i uppdrag och information om sjukskrivning och sjukförsäkringen
- Effektiv och ändamålsenlig intygs- och informationshantering
- Valfungerande samarbete för arbetsåtergång
- Säkrad försäkringsmedicinsk kompetens och kunskap
- Rätt organisatoriska förutsättningar för hälso- och sjukvårdens professioner
- Samarbete för ett ändamålsenligt sjukskrivningssystem

Parkinsonförbundet ställer sig bakom förslaget att regionerna ska få ekonomiskt stöd på 160 mnkr via överenskommelsen om god och nära vård för att utveckla specialiserad försäkringsmedicinsk verksamhet.

Parkinsonförbundet anser att:

Parkinsonförbundet anser att utredningens förslag är steg i rätt riktning.

Förslagen innebär att bedömningar om behov av sjukskrivning blir träffsäkrare och att stödet för återgång i arbete förbättras. Detta bedöms ha positiva effekter för jämställdheten mellan män och kvinnor avseende sjukskrivning och i förlängningen även ekonomisk jämställdhet och jämställd hälsa.

Sjukförsäkringen ska även ge personen med Parkinsons sjukdom, förutsättningar till rehabiliteringsträning, fysisk träning, samt vila så att sjukdomsförloppets progressivitet kan saktas in. Därmed minskar personens d.v.s. den enskilda individens och även samhällets totala sjukvårdskostnader.

För
Parkinsonförbundet

Eva-Lena Jansson
Förbundsordförande

Jenny Lundström
Generalsekreterare